

มาตรการโควิดอาจขัดขวางฮ่องกงในการเป็นศูนย์กลาง Green Financial

ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ฮ่องกงใช้นโยบายโควิดเป็นศูนย์ (zero-COVID) เพื่อต่อสู้กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่นเดียวกับจีนแผ่นดินใหญ่ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านธนาคารและที่ปรึกษามองว่าการใช้มาตรการควบคุมที่เข้มงวดอย่างต่อเนื่อง เช่น การห้ามเที่ยวบิน การกำหนดระยะเวลาที่กักตัวที่นานและมีราคา

ที่มา: REUTERS/Tyrone Siu

สูง การจำกัดการเข้าถึงบริการสาธารณะ และ การต้องแยกตัวจากครอบครัวเมื่อพบว่าติดเชื้อฯ เป็นอุปสรรคต่อสถาบันการเงินในการดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพ/ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ เริ่มมีการลดมาตรการเหล่านี้แล้ว โดยทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อความพยายามของ ฮ่องกงในการบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลาง ด้านธุรกิจที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นาย Tony Wong ผู้ก่อตั้งบริษัทที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล

(Environmental and Social Governance: ESG) กล่าวว่า “การหาพนักงานในฮ่องกงนั้นยากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ฮ่องกงพยายามที่จะเป็นศูนย์กลางการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของโลก แต่เราไม่สามารถหาพนักงานได้เลย โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และข้อจำกัดต่าง ๆ ทำให้การดึงดูดพนักงานเป็นไปได้ยากขึ้น”

จุดกำเนิดของการที่โลกหันมาให้ความสนใจ ESG เกิดขึ้นเมื่อปี 2547 เมื่อนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้น ยื่นข้อเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินชั้นนำของโลก เชิญชวนผู้บริหาร/CEO เข้าร่วมข้อริเริ่มในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างนักลงทุนและประเด็นด้าน ESG ตามรายงาน Global Sustainable Investment Alliance ฉบับล่าสุดระบุว่า ในช่วงสองปีที่ผ่านมาการลงทุนในธุรกิจ ESG ทั่วโลกเติบโตขึ้นร้อยละ 15 คิดเป็นมูลค่าสินทรัพย์ภายใต้การจัดการ (Assets Under Management: AUM) ทั้งสิ้น 35.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ S&P Global Market Intelligence ได้วิเคราะห์กองทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนและกองทุนรวม ESG ที่มีมูลค่า AUM มากกว่า 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 26 กองทุน และพบว่าตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2563 เป็นต้นมาเมื่อองค์การอนามัยโลกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคระบาด กองทุนฯ 19 กองทุนมีผลประกอบการดีกว่าผลประกอบการของบริษัท S&P 500 เสียอีก

ที่ผ่านมา ฮ่องกงเริ่มวางเป้าหมายที่จะก้าวขึ้นเป็นผู้นำในด้าน ESG มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและเอกชน (Green and Sustainable Finance Cross-Agency Steering Group) เพื่อพัฒนาฮ่องกงให้เป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมบุคคลผู้มีความสามารถด้าน ESG โดยในเดือนธันวาคม 2563 คณะทำงานฯ ได้ประกาศแผนยุทธศาสตร์เสริมสร้างระบบนิเวศทางการเงินของฮ่องกงเพื่อสนับสนุนอนาคตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยังยืนมากขึ้น ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม 2564 นาย Edmond Lau รองผู้บริหารระดับสูงของธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority: HKMA) ได้ประกาศถึงความสำคัญ (priority) ของการพัฒนาฮ่องกงสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมระดับภูมิภาค

ปัจจุบันทั่วโลกมีการออกตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (sustainable debt) โดยมีแนวโน้มที่จะทะลุ 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปีนี้ ซึ่งมีสัดส่วนส่วนใหญ่เป็นตราสารหนี้สีเขียว (green bond) รายงานของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (the Institute of International Finance) ระบุว่าในปี 2563 ออก green bond มูลค่าสูงถึง 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามรายงานของ Climate Bonds Initiative ระบุว่า green bond ที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล 15 ฉบับและสินเชื่อสีเขียว (green loan) 1 ฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่ออกโดยฮ่องกง

จากข้อมูลของธนาคาร HSBC ตลาด green bond มีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าเงินจะบรรลุเป้าหมายภาวะเป็นกลางทางคาร์บอน (carbon neutral) ภายในปี 2603 (ค.ศ. 2060) เนื่องจากตราสารหนี้ (debt security) เช่น green bond จะเป็นตัวช่วยนำเงินทุนเข้าสู่โครงการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ธนาคาร Standard Chartered ระบุว่าการลงทุนในบริษัทที่นำเกณฑ์เรื่อง ESG มาใช้ เป็นการช่วยนักลงทุนวางกลยุทธ์สำหรับโอกาสระยะยาวในเทรนด์ที่เกี่ยวข้อง เช่น สังคมสูงอายุ การขยายตัวของเมือง (urbanization) และการขาดแคลนทรัพยากร (resource scarcity)

ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มทวีความรุนแรงอีกครั้งในฮ่องกงในช่วงต้นปี 2565 แต่รัฐบาลฮ่องกงก็ยังคงยืนหยัดในเป้าหมาย โดยเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2565 ธนาคารกลางของฮ่องกงได้มีแถลงการณ์ว่า “ความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดเหล่านี้ควรเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว และเรามั่นใจว่าปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนสถานะของฮ่องกง ... ระบบการเงินที่แข็งแกร่ง และโอกาสมากมายในการเติบโต รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ ESG ... ยังคงแข็งแกร่งและไม่เสียหาย” การพุ่งขึ้นของจำนวนผู้ติดเชื้อในฮ่องกงได้กระตุ้นให้ฮ่องกงต้องเข้มมาตรการที่เข้มงวดที่สุด แม้วานักธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ และนักการทูตบางคน จะมีความกังวลต่อนโยบาย zero-COVID ก็ตาม โดยมีคำสั่งห้ามเที่ยวบินขาเข้าจาก 9 ประเทศ รวมถึงออสเตรเลีย อังกฤษ และสหรัฐฯ ไปจนถึงวันที่ 20 เมษายน 2565 การปิดสถานบันเทิง การปิดอาคารที่อยู่อาศัยเพื่อค้นหาผู้ติดเชื้อ และการส่งผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อไปยังสถานที่กักตัว การควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่

ESG เป็นแนวคิดที่กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งจากบริษัทจดทะเบียนและนักลงทุนทั่วโลก เปรียบเสมือนคัมภีร์เล่มสำคัญที่สะท้อนภาพลักษณ์ของการดำเนินธุรกิจของกิจการในระยะยาว เพราะหากบริษัทไหนมีความโดดเด่นในด้าน ESG นั้นย่อมาหมายความว่าบริษัทนั้น ๆ มีกลยุทธ์ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้มาตรฐานทั้งในเชิงคุณภาพ (คำนึงถึงมิติทางด้าน ESG) และเชิงปริมาณ (ผลประกอบการเติบโตอย่างยั่งยืน) อย่างแท้จริง

ตัวอย่างของการวัดผลทางด้าน ESG:

- **Environment** (มิติด้านสิ่งแวดล้อม) สามารถวัดได้จากปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการผลิตและการเดินทางของผู้บริหารและพนักงาน ปริมาณการปล่อยของเสียจากการผลิต ปริมาณการใช้กระดาษ และร้อยละการประหยัดพลังงานและการใช้น้ำในสถานประกอบการ
- **Social** (มิติด้านสังคม) สามารถวัดได้จากร้อยละของพนักงานที่ได้รับการยกระดับทักษะดิจิทัลภายในองค์กร ร้อยละของพนักงานที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทราบถึงผลกระทบของ ESG ที่มีต่อผลประกอบการของธุรกิจ กิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน และการเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่อุปทานขององค์กร
- **Governance** (มิติด้านธรรมาภิบาล) สามารถวัดได้จากความแตกต่างหลากหลายของผู้บริหารและคณะกรรมการของบริษัท การดำเนินการเพื่อลดการทุจริต การบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมด้าน ESG ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และการมีโครงสร้างกำกับดูแลกลยุทธ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำหรับประเทศไทย การลงทุนแบบยั่งยืนกำลังได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักในตลาดทุนมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้สนับสนุนการจัดทำรายชื่อยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI) เพื่อให้เป็นทางเลือกสำหรับนักลงทุนที่ต้องการลงทุนในหุ้นกลุ่มนี้ รวมไปถึงจัดทำดัชนี SETTHSI

ที่มา: เว็บไซต์ PwC. วิไลพร ทวีลาภพันทอง. 24 ธันวาคม 2563. มาทำความเข้าใจกับ ESG แนวคิดการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.pwc.com/th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20201224.html>.

เข้มงวดทำให้กลุ่มผู้มีความสามารถต่างชาติที่มีอยู่ในฮ่องกงลดจำนวนลง หน้าที่ยังมีความล่าช้าในการออก green bond สำหรับจำหน่ายแก่ผู้ซื้อรายย่อยมูลค่า 769 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในอาทิติยนี้ (ต้นเดือนมีนาคม 2565) อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กฎเกณฑ์ที่เข้มงวดของฮ่องกงนี้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ ที่แย่ง ซึ่งกระตุ้นให้คนต่างชาติเริ่มอพยพออกจากฮ่องกงไปก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ เป้าหมายในการก้าวเป็น ESG Hub ของฮ่องกงกำลังถูกท้าทายด้วยมาตรการผ่อนปรนของคู่แข่งในภูมิภาคของฮ่องกงอย่างสิงคโปร์ โดยสิงคโปร์กำลังเลือกใช้ทางเลือกในการใช้ชีวิตพร้อมกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สมดุลงมากขึ้น โดยมีมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการปกป้องประชากรที่หนาแน่นของตน และในขณะเดียวกันก็กลับมาเปิดพรมแดนและเศรษฐกิจอีกครั้ง Andrea Wong รองผู้อำนวยการฝ่ายสรรหาบุคลากรของ Robert Half กล่าวยอมรับว่า ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา มีผู้เชี่ยวชาญด้าน ESG จำนวน 2 คน ย้ายไปประเทศอื่น เช่น สิงคโปร์ ทั้งนี้ ข้อจำกัดในการเดินทางและการกักตัวของฮ่องกงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้มีความสามารถต่างชาติย้ายเข้ามาอาศัยในฮ่องกงได้ยากขึ้น

อย่างไรก็ดี คอลัมน์ด้านการเงินของเว็บไซต์ Yahoo (Yahoo! Finance) วิเคราะห์ว่า ในปี 2565 ฮ่องกงจะยังคงเป็นศูนย์กลางด้านการค้าระหว่างประเทศต่อไป ด้วยเหตุผล ดังนี้

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ง่ายต่อการจัดตั้งบริษัท ทำได้สะดวกรวดเร็วภายใน 7 วัน เอกสารไม่ซับซ้อน ไม่มีข้อจำกัดเรื่องกรรมการหรือผู้ถือหุ้นต่างชาติ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปแสดงตัวเพื่อเปิดบริษัท ไม่มีข้อกำหนดทุนขั้นต่ำ ✓ จัดเก็บภาษีเงินได้ในอัตราที่ต่ำ โดยอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลอยู่ที่ร้อยละ 16.5 และภาษีเงินได้ส่วนบุคคลร้อยละ 2 - 17 ✓ ธุรกิจมีความเป็นส่วนตัว โดยฮ่องกงอนุญาตให้กรรมการบริษัทไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลธรรมดา แต่บริษัทฮ่องกงยังคงต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นผู้ควบคุมบริษัทอย่างมีนัยสำคัญแก่หน่วยงานที่กำกับดูแล แต่ข้อมูลจะไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ ✓ ฮ่องกงเป็นเมืองแห่งการค้าเสรี ไม่มีการเก็บภาษีนำเข้า-ส่งออก และมีความตกลงการค้าเสรีกับหลายประเทศ นอกจากนี้จะช่วยลดต้นทุนโดยตรงในการทำธุรกิจแล้ว ยังช่วยลดขั้นตอนการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ อีกด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ศูนย์กลางการธนาคารและการชำระระดับโลก ไม่มีข้อจำกัดเรื่องสกุลเงิน ฮ่องกงไม่มีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทำให้สามารถชำระและรับชำระเงินได้ทั่วโลกโดยไม่มีข้อจำกัด ง่ายในการเปิดบัญชีธุรกิจที่มีหลายสกุลเงิน และยังสามารถใช้สกุลเงินต่างประเทศในบริบทที่เป็นทางการ เช่น การชำระของบริษัท นอกจากนี้ ข้อได้เปรียบที่ชัดเจนในฮ่องกง คือความสะดวกในการทำธุรกรรมกับธุรกิจจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งสามารถชำระสกุลเงินหยวนและดอลลาร์ฮ่องกงได้ ✓ ชื่อเสียงด้านธุรกิจซึ่งเป็นที่ยอมรับระดับโลก ซึ่งเป็นหนึ่งในเมืองไม่กี่แห่งของโลกที่ยืนอยู่ในฐานะศูนย์กลางด้านธุรกิจเคียงข้างนิวยอร์ก ลอนดอน และปารีส ทั้งนี้ World Economic Forum (WEF) ให้คะแนนระบบการเงินของฮ่องกงในปี 2562 เป็นอันดับ 1 ของโลก และตามรายงานการลงทุนโลก ฉบับปี 2564 ของ UNCTAD ได้จัดลำดับปี 2563 ให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการลงทุนชั้นนำ 1 ใน 5 ของโลกทั้ง FDI Inflow และ outflow (FDI Inflow 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐฯ จีน ฮ่องกง สิงคโปร์ และอินเดีย FDI Outflow 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน ลักเซมเบิร์ก ญี่ปุ่น ฮ่องกง และสหรัฐฯ)
---	--

บทวิเคราะห์ มาตรการเพื่อป้องกันและลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งไทย เนื่องจากมาตรการเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการจำกัด

ระยะเวลา รูปแบบ และพื้นที่สำหรับธุรกิจในการขายสินค้า/ให้บริการ และยังเกี่ยวข้องกับการจำกัดการเดินทาง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเป็นอุปสรรคต่อการไหลเวียนของแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดังนั้น ภาครัฐจะต้องพิจารณาการใช้มาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจนมากเกินไป สำหรับประเทศไทยมีข่าวดีเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2565 ที่ประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติมีมติเห็นชอบมาตรการรองรับการเปลี่ยนผ่านการระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 สู่อการเป็นโรคประจำถิ่น ภายใน 4 เดือน (1 กรกฎาคม 2565) ซึ่งแน่นอนว่าจะเป็นปัจจัยช่วยสนับสนุนการเติบโตของหลาย ๆ ธุรกิจ สำหรับฮ่องกงหลังจากมีการติดเชื้อจำนวนมากในแต่ละวันนับตั้งแต่ช่วงต้นปี 2565 เป็นต้นมา โดยในช่วงต้นเดือนมีนาคมมีผู้ติดเชื้อสูงสุดกว่า 5 หมื่นคน ก่อนจะลดมาอยู่ที่จำนวน 2 หมื่นกว่าคนในช่วงนี้ ในทางปฏิบัติคงจะไม่มีคามจำเป็นในการยึดตามนโยบาย zero-Covid อย่างเคร่งครัดอีกต่อไป เนื่องจากประชากรภายในเมือง ฮ่องกงจำนวนมากได้รับเชื้อแล้ว ด้วยเหตุนี้ผู้เชี่ยวชาญจึงคาดว่า ฮ่องกงจะสามารถผ่อนปรนมาตรการด้านการเดินทางระหว่างประเทศได้ในระยะเวลาอันสั้น และกลับมาให้ความสำคัญ/ดึงดูดบุคลากรด้าน ESG เพื่อก้าวต่อสู่การเป็นศูนย์กลาง Green Financial ของภูมิภาค ทั้งนี้ แนวโน้มการลงทุนที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงเรื่อง ESG ถือเป็นเมกะเทรนด์ด้านการลงทุนที่ไทยจะมองข้ามไม่ได้ หากไทยยังต้องการเป็นศูนย์กลางด้านการลงทุน/ดึงดูดการลงทุนในภูมิภาค ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการวางกรอบและนำไปดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผล

นางสาวนาถวี เจริญรัตน์
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน/ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ที่มา

- (1) เว็บไซต์ Reuters. Scott Murdoch และ Selena Li. 3 มีนาคม 2565. Hong Kong's tough COVID curbs hobble its green finance ambitions. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.reuters.com/markets/funds/tough-covid-restrictions-curb-hong-kongs-ambition-become-green-investment-hub-2022-03-02/>. เข้าล่าสุดเมื่อ 4 มีนาคม 2565.
 - (2) เว็บไซต์ Yahoo! Finance. Bertrand Theaud. 28 กุมภาพันธ์ 2565. 7 Reasons Why Hong Kong is Still Asia's No. 1 Spot for International Business. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://finance.yahoo.com/news/7-reasons-why-hong-kong-160000251.html?fr=sycsrp_catchall. เข้าล่าสุดเมื่อ 4 มีนาคม 2565.
 - (3) เว็บไซต์ PwC. วิไลพร ทวีลาภพันทอง. 24 ธันวาคม 2563. มาทำความรู้จักกับ ESG แนวคิดการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.pwc.com/th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20201224.html>. เข้าล่าสุดเมื่อ 12 มีนาคม 2565.
 - (4) เว็บไซต์ Forbes. Financial Services Development Council of Hong Kong. 1 พฤศจิกายน 2564. Hong Kong Backs Sustainable Development with ESG Focus. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.forbes.com/sites/hongkong/2021/11/01/hong-kong-backs-sustainable-development-with-esg-focus/?sh=551937a73d21>. เข้าล่าสุดเมื่อ 12 มีนาคม 2565.
 - (5) เว็บไซต์ Capital Monitor. Elizabeth Meager. 21 กุมภาพันธ์ 2565. Hong Kong and Singapore principles-based ESG policies reflect region's vast challenges. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://capitalmonitor.ai/regions/asia/hk-and-sg-principles-based-esg-policies-reflect-regions-vast-challenges/>. เข้าล่าสุดเมื่อ 12 มีนาคม 2565.
-